

Název: Epigrafika na Kladensku a Slánsku do r. 1800

Autor: Jiřina Baráková

Vedoucí práce: PhDr. Jiří Roháček, CSc.

Oponent: Doc. PhDr. Hana Pátková, PhD.

Práce je specializovaným epigrafickým katalogem nápisového fondu částí v názvu a podrobněji poté v úvodu (s. 2) vymezeného regionu. Rozdělení prací na dvě etapy, z nichž první prezentuje předkládaná práce, lze vzhledem k časovým a logistickým omezením magisterské práce přijmout. Katalog je chronologicky vymezen horní hranicí zájmu na konci 18. století, dolní hranice je dána nejstarším dochovaným artefaktem. Základní věcné vymezení, resp. případné vyloučení některých kategorií, je sice autorkou (s. 3) upřesněno, není však jasný stupeň zohlednění sbírkových fondů.

Chronologicky řazený katalog obsahuje celkem celkem 232 katalogových záznamů - jednotlivých primárně či sekundárně dochovaných nápisů či nápisových doprovodů. Katalogizační zásady sledují stávající české vzory (CIB) - které pak recipují osvědčenou metodiku zahraniční (DI) - a vyhýbají se tak v tomto ohledu nežádoucímu experimentování. Zpracování katalogových hesel je v celkovém pohledu poměrně kvalitní, pouze komentářová část by někde mohla být s ohledem na výpovědní hodnotu artefaktu obsáhlejší. Upozornit je nutné v této souvislosti ovšem na řadu nepřesností a nedůsledností. Čtení a následné editování některých nápisů není zcela bezchybné, často se k různým vnějším a vnitřním znakům či kontextu přímo nabízí komentář, který ale chybí, občas chybí odkazy na literaturu k prosopografii a k jiným evidentně převzatým údajům, místy autorka nerozvádí i běžné zkratky, v některých heslech se dublují údaje, označení biblických citátů neodpovídá konvenci, v několika případech není zcela jasný princip lokalizace apod. Uvedené nedostatky je ovšem nutné tolerantně posuzovat v kontextu množství shromážděného materiálu a časového omezení magisterské práce. Ilustrativně dále vybírám: Kat. 001 – písmem nápisu není gotická majuskula (chybně opraveno) nýbrž gotická minuskula a tím se posunuje datování v kontextu paleografie českých zvonových nápisů (viz Hejnic) zřejmě až do 15. století. Kat. 002, 003 – zde by bylo vhodné upozornit na chybnou interpretaci písma ve Velclovi, ze které lze i obecně usuzovat na jeho spolehlivost. Sama autorka interpretuje správně. Kat. 011 – není jasné kritérium datování artefaktu do 15. století, užitá gotická majuskula spíše podporuje užší vymezení citované práci Wirthovy, tj. přelom 14/15. stol. Záhadou je autorčino datování kat. 014 do 15. století, čemuž zásadně odporuje, pokud tak lze z fotografie setřelého artefaktu soudit, jak podoba desky, tak užitá písmo (kapitála). Artefakt tak zcela jistě nenáleží prvním generacím smečenských Bořitů z Martinic, nýbrž ho lze spíše posunout až do 2. pol. 17. století. Sám autor Soupisu (Velc) se k datování nevyjadřuje. Kat. 016 – nápis se zdá být novověkou replikou, jinak jeho tvarosloví skutečně vychází z gotické majuskuly, odkaz na obr. je chybný atd.

Katalogu je předeslána úvodní část. Po stručném vlastním úvodu následuje nástin struktury práce. Dále věnuje autorka pozornost pramenům a literatuře k nápisovému fondu, Tuto z metodického hlediska standardní a povinnou část každé školní práce je nutno označit jako velice stručnou na samé hranici přijatelnosti. Jednotlivé zdroje jsou nedostatečně vyhodnoceny a jejich repertoire nelze označit jako vyčerpávající. Chybí např. vyrovnání se se státním soupisem památek, u fondů farních úřadu nelze jejich hodnotu pouze předpokládat (sic!), nýbrž je nutné se s nimi seznámit. Na některé z autorkou uváděných pramenů (srov. např. v pozn. 16 a další) pak čtenář v dalším textu práce marně hledá odkazy, který by svědčily o jejich reálném vytěžení. Rovněž chybí alespoň stručné vyhodnocení metodických a

obecně faktografických zdrojů, které jinak sama autorka, i když neúplně, uvádí v závěrečném seznamu literatury. Další dvě části úvodu shrnují převzaté katalogizační zásady, pouze název první z nich poněkud mate. Přehled obcí se zachycenými nápisovými artefakty, doplněný mapkou, umožňuje žádoucí hrubou kontextuální orientaci. Postrádáme zde však ucelenější prezentaci kontextu stavebně historického, a to i přes to, že se zde nabízí převzetí, samozřejmě s odkazem, údajů z UPČ. Provázanost s konkrétním v katalogu zachyceným materiálem je sice zajištěna oklikou přes místní rejstřík (stanoviště), ideálním případem by ovšem bylo přesnější navázání materiálu na prezentovaný kontext pomocí věcných poznámek, je to však věci názoru. Dalším mankem je pak pohled na region jako celek.

Vyhodnocení v katalogu zpřístupněného fondu je obsahem v této souvislosti poměrně stručného závěru. Autorka se na počátku trochu zbytečně pouští do problematické klasifikace sepulkrálních památek jako takových, kterou pak nutně podává zjednodušeně (glosář uměleckohistorických pojmů Blažíčka a Kropáčka nelze i přes jeho rozšíření a širokou recepci považovat na tomto poli za směrodatnou literaturu) a s řadou i zavádějících fakt. Kladně je třeba hodnotit provázanost s katalogem pomocí poznámek s odkazy na příslušná hesla katalogu a vzhledem k problematičnosti přesného vymezení jednotlivých skupin sepulkrálních památek lze prominou i některá nepřesná určení nositelů. Vše uvedené platí i pro prezentaci dalších skupin nositelů nápisů. Ve vyhodnocení již speciálně epigrafických fenoménů (písmo, formulář ad.) najdeme řadu chyb a nepřesností. Podstatnějším než jejich výčet je upozornění na permanentní problém této části práce, kterým je na jedné straně poněkud zmatená a místy se překrývající struktura a na straně druhé naprosto nepřehledné směšování obecných výkladů s výklady k zachycenému regionálnímu fondu, resp. u jednotlivých zobecnění není na první a často ani na druhý pohled zřejmé, zda se jedná o fakta vycházející z prezentovaného materiálu či z obecné literatury ke srovnávacímu materiálu evropskému.

Strukturovaná rejstříková část umožňuje vyhovujícím způsobem orientaci v katalogu. Z následujícího seznamu literatury nejsou jasná kritéria pro jeho sestavení, Pokud se jedná o reálně použitou literaturu, nelze se zbavit dojmu, že některé práce nejsou v textu vůbec citovány a naopak některá metodicky důležitá a autorce ke studiu předložená literatura chybí. Barevné grafy jsou samozřejmě efektní a mají svůj nesporný význam, řada údajů by si však zasloužila propojení s chronologickým kontextem, bez kterého mají jen omezený význam. To je z části provedeno v tabulkách. Obrazovou přílohu na CD je možno s ohledem na technické možnosti autorky hodnotit jako reprezentativní, tištěný výběr je ovšem vesměs nepříliš „čitelný“.

Facit. Práce jako celek je i přes uvedené výhrady pěknou materiálovou sbírkou, za jejímž zpracování z autopsie se skrývá, i přes „předpracování“ části materiálu v Soupisu, velké úsilí. Zcela určitě najde své recipienty i mimo okruh evaluační komise. Rezervy je nutné hledat ve vyhodnocení zpřístupněného nápisového fondu.

Jednoznačně doporučuji k obhajobě a jako výsledné hodnocení po zvážení všech okolností navrhuji velmi dobře.

V Praze 24. 1. 2007

PhDr. Jiří Roháček, CSc.

